

výsledku a ohrozil tím bezpečnost státu. Tuto možnost výsledku nevy-
lučovali ani sami obžalovaní, přejíce si, by věnovaný prapor zavlál opět
na území čs., až bude tu vláda dělníků a rolníků (Karel S.), pokud se
týče, by prapor ten se vrátil, avšak již do Brna rudého (Josef M.). Zji-
štěními rozsudkovými je proto opodstatněna skutková podstata jednak
dokonaného zločinu přípravy úkladů podle § 2 odst. první zákona na
ochranu republiky, jednak nedokonaného zločinu přípravy úkladů podle
§ 8 tr. zák. a § 2 odst. druhý zákona na ochranu republiky, i bylo v tomto
směru zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověti a, ježto zji-
štěné skutečnosti umožňují rozhodnutí ve věci samé, ihned uznati obža-
lované vinnými ve smyslu obžaloby, aniž bylo třeba obírat se vytý-
kaným důvodem zmatečnosti podle čís. 4 § 281 tr. ř.

Čís. 2953.

**Stížnost podle § 2 odst. druhý nov. čís. 3/78 jest opožděna, byla-li
podána přímo u Nejvyššího soudu, odkudž došla soudu první stolice až
po uplynutí třídenní lhůty.**

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1927, Zm II 335/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném za-
sedání stížnost obžalovaného do usnesení zemského jakožto nalézacího
soudu v Brně ze dne 2. července 1927, jímž byla zamítnuta jeho zmá-
teční stížnost do rozsudku téhož soudu ze dne 21. dubna 1927, jímž byl
obžalovaný uznán vinným zločinem dílem dokonaného, dílem nedokona-
ného podvodu ve smyslu §§ 8, 197, 200, 203 tr. zák. a §§ 379 a 380
tr. zák. dříve uherského.

Důvody:

Stížnost do usnesení sborového soudu první stolice, jímž byla za-
mítnuta zmateční stížnost obžalovaného podle § 1 čís. 2 novely k tr. ř.,
jest podati do tří dnů po sdělení usnesení u sborového soudu první sto-
lice. Ježto však stěžovatel tak neučinil, nýbrž stížnost zaslal přímo Nej-
vyššímu soudu, odkudž došla zemského trestního soudu v Brně jakožto
příslušného soudu podle § 2 odst. druhý nov. k tr. ř. dne 22. července
1927, tudíž dávno po uplynutí oné nepřekročitelné a neprodlužitelné
třídenní lhůty, jež končila, počítajíc ode dne doručení zamítavého usne-
sení, dnem 15. července 1927, bylo jeho stížnost jako opožděnou za-
mítnouti.

Čís. 2954.

**Výtka určitých nedostatků vzdělání sama o sobě nemusí býti výtkou
s hlediska § 488 a 491 tr. zák. závadnou, leč že by se stala v takové
formě, jež poukazuje k podstatě »sesměšňování« ve smyslu § 491 tr. zák.**

Okolnost, že napadený v určitém případě nebo v určitém směru soukromou obžalobu nepodal, nebrání, by se nedovolával ochrany v jiných případech nebo pro jiné části určitého článku.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1927, Zm I 217/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromého obžalobce do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 17. února 1927, jímž byli obžalovaní podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle § 491 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil krajskému soudu v Táboře, by ji znovu projednal a rozhodl, dbaje při tom útrat řízení zrušovacího.

Důvody:

Zmateční stížnosti soukromého obžalobce, dovolávající se číselně důvodů zmatečnosti čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř. nelze upříti oprávnění. Sprošťující výrok kmetského soudu opírá se o tyto úvahy: Soud nejprve opakuje pozastavený výrok v celém jeho doslovu a zjišťuje po stránce skutkové, že se jím vytýká obžalobci sesměšňující formou, že při různých příležitostech užívá výroků: »olbami; vážení dámy; zahrajte nám něco z pana Dalibora; mezi domami«, že jimi obohacuje českou mluvu, a že se mu vytýká nedostatek v písmě, slově a počtech. Vycházeje z takto zjištěného smyslu závadného článku vyslovuje soud názor, že tato stať neobsahuje vinění z určitého nečestného nebo z takového nemravného činu, který by mohl soukromého obžalobce ve veřejném mínění snížit neb uvést v opovržení, to tím méně, ježto svědkem Karlem P-ým jest prokázáno, že obžalovaný na veřejných schůzích užil výrazů »vobecní olby« a »mezi domami«; že tu nejde ani o sesměšňování podle § 491 tr. zák., předpokládající hanění, jímž byl soukromý obžalobce snižován ve vážnosti a účtě, to i z toho důvodu, že druhý odstavec článku obsahuje různá konkrétní obvinění soukromého obžalobce, jimiž by mohla býti jeho čest ve veřejnosti dotčena, aniž proto podal soukromou obžalobu, kterážto úvaha platí i o jiném článku, uveřejněném v čísle 30 časopisu T. ze dne 23. července 1926. Právem namítá zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 5 § 281 tr. ř., že v posléze uvedených úvahách, týkajících se jiných urážlivých článků, stěžovatelem nezažalovaných, vůbec nelze spatřovati zákonu odpovídající odůvodnění sprošťujícího výroku; neboť jest ponecháno vůli osoby, dotčené obsahem článku, zda chce pro tento obsah podati soukromou obžalobu čili nic; není zákonného ustanovení, podle něhož by pouhá okolnost, že v určitém případě neb v určitém směru napadený soukromou obžalobu nepodal, mu bránila, by se v jiných případech nebo pro jiné části určitého článku nedovolával ochrany soudu podle XII. hlavy trestního zákona; vždyť by byla při takovémto nazírání napadená osoba, — pokud v určitém případě nedošlo k trestnímu stíhání z jakýchkoli důvodů,

bud' to že obsah oněch článků neznala, nebo, je nepojímala v pravém jejích urážlivém smyslu, nebo pro obtíže průvodní anebo dokonce pro správnost obsahu dotyčných útoků váhala přivést věc na přetřes v řízení soudním, — přímo vydána na pospas, že může pak kýmkoli a kterýmkoli způsobem býti napadána na své cti, aniž by se mohla nadále proti takovýmto útokům účinně brániti. Neudržitelnost takového názoru je tak jasná, že stížnost právem vytýká rozsudku, že tento důvod jako zákonný důvod pro sprostující výrok nemůže obstáti.

Avšak i jinak je napadený rozsudek v celém svém obsahu pochybným. Již způsob, jakým se soud zhostil úkolu zjistiti smysl pozastaveného článku, jakož i dále zjistiti — jak by se alespoň podle kusých rozsudečných důvodů zdálo — správnost výtek v článku učiněných, nehoví předpisům § 270 čís. 5 a 281 čís. 5 tr. ř. Soud zjišťuje, že se soukromému obžalobci vytýká užití některých zkomolených výrazů; jsou to toliko výrazy »vobecní olby« a »mezi domami« a nebylo by zajisté v tvrzení, že soukromý obžalobce užívá těchto výroků, lze spatřovati vinění, a to křivé vinění z určitého nečestného skutku, jak je má na mysli § 488 tr. zák., ani vinění z nepočetné vlastnosti nebo takového smýšlení, po případě ani sesměšňování ve smyslu § 491 tr. zák., o němž soud správně uvádí, že musí býti takového rázu, že jím může býti soukromý obžalobce ve veřejném mínění snižován. Vždyť o těchto dvou výrazech zjišťuje soud, že taková mluva jest mezi středním lidem kraje běžná, že se takové slovní kalamity stávají i zkušenějším a inteligentnějším řečníkům; nevytýká se tedy těmito projevy stěžovateli nic jiného, než že též upadal v touž chybu, jaká mezi lidmi jest na denním pořádku; že se prostě v řeči nevyvaroval dosti pečlivě určitých provincialismů, což však samo o sobě nemůže býti ani skutkem nepočetným nebo nemravným (§ 488 tr. zák.), ani znakem nějaké nepočetné vlastnosti nebo takového smýšlení, a čímž stěžovatel, byť i byl sesměšňován, nebyl sesměšňován způsobem snižujícím vážnost a úctu (§ 491 tr. zák.). Při tomto uvažování se však soud prostě přenesl přes výtky, že stěžovatel užil i dalších neprokázaných výrazů »vážení dámy« a »zahrajte nám něco z pana Dalibora«. Tyto výtky jsou již rázu povážlivějšího než uvedené výtky, týkající se výrazů v obecné mluvě obvyklých a takřka automaticky i stěžovatelem převzatých, neboť obzvlášť posléze uvedená poznámka o »panu Daliborovi« poukazuje již na větší stupeň nevzdělanosti, o neznalosti hudební; a výraz »vážení dámy« o hrubých chybách při užívání mateřské řeči vůbec. Leč ani výtky takového nedostatku vzdělání sama o sobě by ještě nemusela za všech okolností naplniti skutkovou podstatu některého z uvedených trestných činů, neboť vzdělání není a nemůže býti s ohledem na rozdílné způsoby školní výchovy u všech občanů na stejné úrovni a výši; rozhodují tu poměry individuálního nadání, poměry hmotné, poměry rodinné, v nichž osoba vyrostla, a zajisté není měřítkem pro mravní kvalitu osoby — a v této kvalitě nutno shledati těžiště pro pojem cti — zda má větší či menší vzdělání; tak bude na příklad i člověk, jenž byv vychován v poměrech nuzných a velmi skrovných a jemuž nebylo proto lze osvojiti si vyšší vzdělání, na příklad v hu-

debních věcech, přes to pro celkový soubor svých mravních kvalit člověkem čestným, a naopak může i člověk s kvalifikovaným, vyšším vzděláním pro své jednání, poukazující k defektům mravním, býti člověkem nečestným. Podle toho je tedy patrné, že ani výtky určitých nedostatků vzdělání sama o sobě nemusí býti výtkou s hlediska § 488 a 491 tr. zák. závadnou, leč že by se stala v takové formě, jež poukazuje k podstatě »sesměšňování« ve smyslu § 491 tr. zák. A tu rozsudek přehlíží, pokud se týče si alespoň náležitě neuvědomuje, že článek jde při těchto svých výtkách ještě mnohem dále, než již zdůrazněno. Uvádí se v článku několikrát, a to způsobem na první pohled nápadným, jméno obžalobcovo, jeho stav jako tesařského mistra, a v bezprostřední souvislosti s tím věta: »který dělal zkoušky« nebo »tesařský mistr atd.«, a zdůrazňuje se výslovně, že tento dodatek »patří k titulu«. Tento způsob psaní mohl by poukazovati k tomu, že pisatel chce jím dáti výraz myšlenky, že tu jde o člověka, který si na svém vzdělání něco zakládá; který při každé příležitosti poukazuje k tomu, že má zkoušky, že tedy má kvalifikovanější vzdělání neb aspoň si je osobuje a který na toto své vzdělání též klade zvláštní váhu. V této souvislosti nabývá pak další obsah článku, hodnocený soudem po stránce věcné jen neúplně a povrchně, rázu zcela jiného. Vždyťaráží tu přímo protiklad, pokud se v článku jednak opětovně zdůrazňuje takřka k titulu soukromého obžalobce patřící skutečnost, »že dělal zkoušky«, a na druhé straně se vypočítává celá řada skutečností, poukazujících k pravému opaku toho, co se zpravidla předpokládá o člověku, jenž vykonal zkoušky a jenž se tedy zřejmě počítá a chce býti počítán k tak zvané inteligenci, vytýkají se soukromému obžalobci netoliko různé zlozvyky, převzaté z obecné mluvy, nýbrž i nedostatky vzdělání, vyplývající ze způsobu jeho mluvy, ba zcela neobaleně naprostý nedostatek nejprimitivnějšího vzdělání, pokud článek vrcholí ve slovech, že by soukromý obžalobce »dostal za takový článek v páté elementární pětku a zůstal sedět« a že jest »v písmě, slově a počtech vskutku nepřekonatelný a kapacita na slovo vzatá.«

Právem vytýká stížnost rozsudku, že o těchto důležitých okolnostech vůbec neuvažoval, ačkoli by ve své souvislosti mohly poukazovati ku zcela jinému smyslu a účelu článku, než jaký byl zjištěn nedostatečnými úvahami nalézacího soudu; vždyť by se tu líčil soukromý obžalobce před veřejností jako člověk domýšlivý, jenž netoliko nemá onoho vzdělání, na kterém si tolik zakládá, nýbrž jenž naopak vykazuje podle celé své mluvy a svého jednání naprostý nedostatek nejprimitivnějšího vzdělání. Že takový přímo proti intelektu soukromého obžalobce směřující útok mohl býti způsobitelný, snížení ho ve vážnosti a v úctě spoluobčanů, nemůže býti pochybnosti, vždyť jak již zdůrazněno, není hanbou a nemění nic na mravní kvalitě člověka nedostatek vzdělání, leč podobný útok jest zajisté s to, by snížil úsudek lidské společnosti o uctyhodnosti člověka, líčí-li se jako osoba, zakládající si skutečně směšným způsobem na svém vzdělání, ač je to osoba naprosto nevzdělaná. Napadený rozsudek je tedy netoliko formálně vadným, pokud nehodnotí pozastavený článek v celém jeho obsahu a právě v jeho rozhodných místech, nýbrž

jest i právně pochybeným, pokud si neuvědomil po právní stránce vytčené zásady; sluší vůbec připomenouti, že úvahy rozsudku ve směru právním jsou nanejvýš nejasné, pokud se sice zcela správně vyslovuje, že vydávání ve veřejný posměch podle § 491 tr. zák. vyhledává výtku jednání, způsobilého snížení ve vážnosti a úctě, ihned se však k tomu dodává, že nestačí »pouhé sesměšňování uváděním určitých skutečností, které nejsou takového rázu, jaký vyznačují § 487 a 488 tr. zák.«, což přece není v žádné souvislosti s předchozí větou, obírající se pojmem sesměšňování podle § 491 tr. zák.; vždyť přece skutkové podstaty podle § 487 a 488 tr. zák. a § 491 tr. zák. jsou rázu zcela rozličného, nelze vůbec seznati, jaké skutečnosti v § 487 a 488 tr. zák. prý uvedené má vlastně rozsudek na mysli, pokud pouze v jejich uvádění spatřuje stělesněnou skutkovou podstatu podle § 491 tr. zák. Ježto posléze napadený rozsudek ve směru subjektivním neobsahuje vůbec žádných zjištění, bylo zmatečnými stížnostmi vyhověti, rozsudek jako zmatečný zrušiti a věc vrátiti soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl. K vývodům stížnosti, poukazujícím k tomu, že soukromý obžalobce je činným v různých veřejných funkcích a že dokonce byl kandidován i do senátu, se připomíná, že v rámci řízení zrušovacího nelze k těmto nově předneseným okolnostem přihlížeti, že však stěžovateli je zůstaveno, by tyto okolnosti, jež by po případě mohly býti důležitými pro posouzení snižující povahy pozastaveného článku, v novém řízení patřičným způsobem uplatnil.

Čís. 2955.

Kvalifikace podle § 176 II a) tr. zák. předpokládá, že byly na obžalovaném před spácháním souzeného činu dva tresty pro krádež (alespoň částečně) vykonány.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1927, Zm I 260/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnými stížnostmi obžalovaného Jana P-y do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 14. března 1927, jímž byl kromě jiných i stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonané krádeže podle §§ 8, 171, 173, 174 II a), 175 II a), 176 II a) tr. zák., pokud napadla rozsudkový výrok, jímž byl čin tohoto obžalovaného kvalifikován též podle § 176 II a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek v tomto výroku a v důsledku toho také ve výroku o trestu ohledně tohoto obžalovaného a ve výroci s tím souvisejících, a věc vrátil soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozsoudil. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

důvodech:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř. namítá stížnost obžalovaného Jana P-y, že napadený rozsudek podřadil čin tohoto obžalovaného neprávem také pod ustanovení § 176 II a) tr. zák.